

ÁLLATVÉDELEM

A MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK KÖZLÖNYE
KIADJA AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET BUDAPESTEN

IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. sz. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnnyomását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.

IV. ÉVFOLYAM

1907 ÁPRILIS

·: 4. SZÁM ·:

TARTALOM: Egyéves csikó munkáltatása. — Madárvédelem Haraszt-pusztán és Kékkőn. I. — *Szemle:* A vasárnapi puskások. — Állandó itatók a lovak számára. — Elefántokat védő egyesület Párisban. — *Állatok világa:* A fogolynek anyai szeretetéről. — Adatok az állatok szellemi tehetségeiről. — Az angora-macska. — Kutyahűség a halálon túl. — *Vegyések:* Nagylelkű adomány. — A szakácskönyvek revíziója. — Madárvédelmi előadások. — A zöld vagy leveli béka átteleltetése. — Legyek elleni védekezés az istállóban. — Irodalom. — Egyesületi hírek.

Egyéves csikó munkáltatása.

Arra a kérdésre, hogy: állatkinzás-e az egyéves csikó rendszeres munkáltatása, határozottan *igennel* felelünk, mert:

1. az egyéves csikó, tartozék az bármely fajtába, csont-, izom-, in- és zsigeri rendszerében nem lehet annyira kifejlődve, hogy rendszeres munkát (az adott esetben fuvarozást) végezhetne rendelkezésére álló erejének abnormis túlfeszítése nélkül; az erőknek ezen mértéken túlmenő folytonos, rendszeres feszülése pedig kinlódás, annak kizsárolása pedig a gazda részéről állatkinzás; az

2. azért is, mert az erejét meghaladó munka végzésétől az állat idegenkedvén, annak ellenszegülvén, illetőleg azt végrehajtani képtelen lévén, egyszerűen ellenszegülőnek, röstnek, munkálni nem akarónak tűnik fel a dolog lényegét nem ismerő és nem kutató tulajdonos előtt, aki aztán „iskolázandó” az állatot, ostorhoz nyul s

esetleg annak boldogabb végével is szabadlja — tehát kinozza — az állatot.

Még a gyorsabban fejlődő nyugati fajta 1-éves csikó sincs eléggé kifejlődve arra, hogy kinlódás, fejlődésben való visszamaradás, idő előtti megromlás, megrokkolás nélkül rendszeresen fuvaros szolgálatot teljesíthessen, még kevésbbé van eléggé felépítkezve és erővel felruházva erre a keleti fajta, bár szilárd szervezetű ló, amely 4-éves kora előtt (szemben a másik 2-3 évével) teljes fejlettségének $\frac{3}{4}$ -ed részét, mely a teljes, folytonos munkára már alkalmassá teszi, el nem éri.

Fejlettségéhez mért arányos munka 1-éves csikóra nézve is elképzelhető ugyan kinlódás, kinzás nélkül, pl. kellő betanítás után akár naponta is, egy kis sulyu és terhű gyerek-kocsinak a vontatása, vagy egy kis sulyu gyereknek a nyeregben való hordozása; de *rendszeres fuvarozásra* való használása, annak feltétlenül állatkinzás.

A kérdés másik részére nézve az a feleletünk, hogy

az állatkinzás ellen van törvényes rendelkezésünk, csak hogy avval igen különös helyzetben vagyunk.

Egyéb, idevágó törvények §-aitól és Curiai határozatoktól eltekintve, az 1879. évi XL. t. cz. (kihágási büntető törvény) 86-a eképpen szól:

„Aki nyilvánosan, botrányt okozó módon állatot kinez stb. kihágást követ el, egy hónapig terjedhető elzárással és 200 frtig terjedhető pénzbüntetéssel büntetetik.“

Ha tehát az egyéves csikónak rendszeres fuvarozásra való használatát nyilvános és botrányos állatkinzásnak veszi a bíróság, úgy a szóbanforgó fuvaros állatkinzó is büntetendő.

Mi azt mondtuk, hogy állatkinzás; nyilvános is, hiszen nyilvános országuton *kinlódik az a ló*; a mi szemünkben *botrányos* is, mert hiszen nagyfoku embertelenség az; de vajjon ilyennek minősitené azt a bíróság is? Alig hisszük, mert:

a) a nyilvánosság fogalma nincs semmiféle törvényben pontosan meghatározva. Nyilvánosnak vehető pl. a köztér, utca, országút is, de minden egyéb hely is, melyen a nagyközönség megforoghat, jelen lehet. De következtetés-e, hogy éppen egy uton, nagy közönség, vagy csak közönség tényleg jelen van az állatkinzásnál és az hozzá még *meg is botránkozik*? Ez nem következtetés. Kiindulhat az az egyéves csikó faluvégéről akár csak két-három embernek a jelenlétében arra a nyilvános országuttra s lehet, hogy inaszakadásig huzná a járművet, csak minden 30 vagy több percben látja a kinlódást egy-két ember. Ha ki volna mondva, hogy nyilvános helyen elég egy-két embernek is a nyilvános jelenléte ahhoz, hogy nyilvánosság fenntartása megállapíttassék, — úgy könnyű volna e tekintetben az ítélkezés, ha . . . igen: ha egyben a *botránkozás* is fenforogna; de

b) ha a törvény nem is kíván *közbotrányt*, hanem csak egyszerűen botránkozást a büntetethez, az állatkinzás módja lehet olyan — s ilyen a szóbanforgó is — amely felett talán nem botránkozik meg senki, habár az az embertelenségek, kegyetlenkedések közé tartozik; úgy botránkozik meg, mert uzuális, mert sokszor látott az és emiatt egészen helyénvalónak ítéltek, vagy ítélkezés alá egyáltalán nem is vonatik azok részéről, akiknek meg kellene, hogy afelett botránkozzanak.

Igy állván a dolog, akadhat bíró, aki feljelentés és az állatkinzás mondott tényének megállapítása után azt nyilvánosnak és botrányt okozónak is veszi, — mert hiszen a kérdést tevő valóban megbotránkozott afelett és mint kifejtettük nem is indokolatlanul és mondjuk, fel is jelentette a kihágót; de akadat — amint az iméntiekből önként érthető, — bíró, aki bár koncedálja az állatkinzást, nem látja bizonyítva annak nyilvános és botrányos voltát.

Éppen ezeknél fogva mi is oda konkludálunk, ahova a kérdésttevő, jó volna a csikóröngálás e formájának elejét venni büntető határozatok hozásával s megnyugtathatjuk kérdéstevőt, hogy erre irányuló lépéseket már tettek. A büntető törvénykönyv tervbe vett módosítása alkalmából éppen a jelzett 86 §-nak olyan meg-

változtatását kéri az „Országos Állatvédő Egyesület“, hogy abból a „nyilvános“ és „botránkozató“ rendelkezés hagyassék ki.

Ha ez megtörténik, az állatkinzások egyáltalában s így az itt szóban forgók is jóval könnyebben lesznek megállapíthatók és mint kihágások — kellő megtorlás alá vonhatók.

Monostori Károly.

Madárvédelem Haraszt-pusztán és Kékkőn.

A Magyar Ornithologiai Központ által kiadott „Aquila“ című jeles szakfolyóirat mostanában megjelent 1906-iki évfolyamában többek között a következő közlemény foglaltatik: „Jelentés az 1906. évi tanulmányi kirándulásokról.“ Iltá: Schenk Jakab. Képekkel ellátta: Csörgey Titusz.

A szóban forgó kirándulások között keltő különöbben érdekelheti az „Állatvédelem“ olvasóit.

Ezekről a jelentés következőleg emlékezik meg: Május 6-án Csörgey Titusszal Haraszt-pusztára (Tura község, Pest vm.) mentünk intézetünk rendes megfigyelőjének, Hajdu István urad. intéző urnak szives meghívására, hogy tanulmányozzuk madárvédelmi berendezéseit. Hajdu István ur nagy mező- és tőgazdaságot s kisebb erdő- és kertgazdaságot vezet, elsőrangú gazda s lelkes madárbarát, aki teljesen át van hatva a hasznos madarak nagy gazdasági jelentőségétől, de meggyőződése alapján terjedő védelemben részesíti azokat.

Május 19-én és 20-án intézetünk rendes megfigyelőjétől, Plathy Árpád urad. intéző urtól följánlott tojás-gyűjtemény átvétele céljából Kékkő községben (Nógrád vm.) jártam. Plathy ur nagy mező- és erdőgazdaságot vezet s nagymérvű gyümölcsstermelést folytat. Hasonlóan kiváló gazda és madárbarát, aki elsőrangú feladatának tekinti a gyakorlati madárvédelmet s ennek megfelelően madárvédelmi telepet létesített.

I.

Madárvédelem Haraszt-pusztán.

Az intézői lak környéke még a kevésbbé avatott szemnek is azonnal elárulja, hogy madárbarát a gazdája. Az udvar kis ligetté van átalakítva, amelyben Columba palumbus és Turtur költenek, magán a házon pedig egy szürke légykapó ütött tanyát. Különösen felűnik két disztelen, kiszáradt tamariszkus, amelyeken valóságos verébkoloniák vannak. Lálmájuk és egyéb kellemetlen tulajdonságaik dacára is megtűretnek, sőt egyenesen védelemben részesülnek, mert a gazdaságban hasznos munkát végeznek. Más helyről tamariszkusostól együtt már régen kidobták volna őket.

A kertben és az uradalom több más pontján 50 mesterséges fészekodu — házi gyártmány — lett az idén elsőizben kifüggesztve. Ezeknek a fele még üresen maradt, míg a többiekben cinegék és verebek

osztokodtak. Ez igen élénken világítja meg az Alföldnek odulakó madarakban, nevezetesen cinkékben való nagy szegénységét. Érdekes lesz annak a megállapítása, hogy milyen arányban szaporodnak majd el ezután, hogy meg van adva a fészkelési alkalmatosság.

Ezek mellett igen fontosak azok az intézkedések, amelyek a tojásszedést és madárpusztítást gátolják. Az uradalmi alkalmazottaknak büntetés terhe alatt szigorúan tilos bármely fészkek háborítása; még a károsok pusztítása is csak az intéző személyes vezetése alatt ejthető meg, nehogy ártatlan madárban kár essék. Így évenként egyszer tömeges szarka- és hamvas varju-irtás van előírva, kifejezetten azért, mert veszedelmes fészkekről, amelyek jelentékenyen gátolják a hasznos aprómadarak elszaporodását. Történik ez dacára annak, hogy Hajdu ur is elismeri, illetőleg tudja azt, hogy sok gazdaságilag káros rovar is pusztítanak, de ezt a hasznukat nagyon fölülmulja a fészkek fosztogatásból eredő kár. Ez az irtás — amelyen az idén jelen voltunk — már eléggé előrehaladott fészkelési idényben történik, a mikor a költő madarat is könnyebb lelőni a fészkekről s a tojások vagy fiókák kiszedésével elpusztul az egész generáció. A fészkek ledobásával pedig meg van nehezítve a megmenekültek második költése. A csöszöknek hivatalból előírt teendőjük a fészkek pontos nyilvántartása, hogy egy se kerülhesse ki a sorsát. Az eredmény pedig az aprómadarak észrevehető elszaporodása.

A tógazdasághoz vezető uton mindenütt eleven madáreléteket láttunk, többek közt sok parlagi pityert s egy ugartyukot, a pesti homoknak ezt a két tipikus lakóját és sok *Pratincola rubetrát** a nedves kaszálónak ezt a jellemző madarát. A tógazdaságban szintén sok a madár, nádi rigó, fehér és sárga billegető, szárcsa, Gallinula, Ortygometra, Ardetta minula, kormos szerkő, sőt kakuk is, akit a nádi rigók fészkei csábítanak ide. Igen érdekes volt egy *Clivicola riparia*-telep egy alig méter magas töltés oldalában. Bizonyára a kedvező megélhetés csábította ide, erre a kevésbé alkalmas és az áradásoktól állandóan veszélyeztetett fészkelőhely elfoglalására. Későbbi értesülés szerint egy patkány garázdálkodott a telepen s ezért más helyre vonultak.

Legszébben érvényesült a madárvédelem a tógazdaság folytatásában elterülő nedves réteken, ahol valószínűsége unikumot, t. i. vizimadár védelmi telepet létesített Hajdu ur. Törzsökös lakossága *Limosa*, *Pavoncella*, *Totanus calidris*, *Vanellus* és *Charadrius dubius*. Szigorú tilalom alatt áll a „bibicztojás-szedés” s a tó- és egyéb csöszöknek előírt teendőjük, minden ilyen kísérletnek a megghiúsítása. Maga Hajdu ur szívesen lemond a vadászat gyönyöreiről, csak hogy állandóan letelepedjenek és lehetőség elszaporodjanak. Az idén még kicsi volt a kolónia, de e költés befejeztével már százával rajzottak itt a *Limosák* s remélhető, hogy a folytonos védelem következtében természetes szaporodás útján is rövidesen nagyobb kolónia fog itt kifejlődni, mely ezen a kedvező területen megmaradva s esetleg más ritkább fajokkal,

*Ezt a fajt a múlt évben tömegesen találtam fészkelve a Dabas (Pestm.) körül kiterjedő nagy réteken egy odairányított kevésbé sikerült kirándulás alkalmával.

pl. *Glareola pratincola*, mely jelenleg rendes átvonuló is bővülve, kicsinyített képét adhatja annak a multnak, amelyről annyi elragadtatással írnak régi madártörténetirőink.

S ez az egész szép telep, melynek lakói hasznos munkát is végeznek, egy kis gondosságon kívül semmibe se kerül. Önkénytelenül is arra kell gondolni, hogy hazánkban jelenleg még számos olyan hely van, ahol ehhez hasonlóan lehetne eljárni s megmenthetnénk néhány ilyen telepet, amelyek a kultúra fejlődésével s a bibicztojás-szedés következtében mindinkább pusztulnak és tűnedeznek. Csak annyi gondosság kellene hozzá, hogy a vadászterület tulajdonosa vagy bérlője tiltsa el szigorúan a bibicztojás-szedést és gondoskodjék ennek a tilalomnak a radikális érvényesítéséről. Ilyenformán még a mérsékelt vadászat se befolyásolná jelentékenyen az elszaporodást.

Csak hogy rendesen hiányzik az a madárszeretet, amely ennek a gondosságnak az előfeltétele és előidézője. Ez pedig többnyire annak a következménye, hogy nincsenek tisztában a madárvilág nagy gazdasági jelentőségével s ezzel hiányzik a közvetlen indítók a madárszeretet kifejlésére. Hajdú urban mindez van. De van is annak fejében gazdag, hasznos madárvilága s még ornithologusnak sem kell lenni, hogy nagy gyönyörűségét lelhesse az ember madárvédelmi telepeiben.

(Folyt. köv.)

SZEMLE.

A vasárnapi puskások. Egy francia állatvédő folyóirat hivatásból ellensége a vadászati túlkapasoknak, abból az alkalmából, hogy Franciaországban a mindent demokratizáló irányzat most már azt is hangoztatja, hogy vasárnapokon a vadászatot mindenkinek szabad legyen gyakorolnia, érdekes statisztikát közöl a csehországi vasárnapi puskások viselt dolgairól. A közölt adatok hitelességére nézve a felelősség az említett szaklapot terhel, melyek szerint az 1893-ik évben Csehországban a vasárnapi puskások egyenként átlag ezer lövést tettek, agyonlőttek 27 férfit, 13 nőt, 7 kis fiút és 3 leányt; ezenfelül megsebesítettek 3014 egyént. Az emberáldozatokon kívül elejtettek 132 borjut, 12 tehenet, 3 ökröt, 2 lovat, 175 kecskét, 128 juhot és több mint 10,000 különböző fajta kutyát. A statisztika szerint a vasárnapi puskások az említett évben 826,000 K-t fizettek kárpótlás fejében; a sebesült egyéneknek segély fejében 1.266,000 koronát, gyógyítási és perköltségek fejében 344,000 koronát; elszenvedtek továbbá összesen 74,088 órai börtönt.

m. i.

Állandó itatók a lovak számára. Nemcsak állatvédő, de állategészségügyi szempontból is gyakran kifogás tárgyává tétetett az az eljárás, hogy a lovak 24 óra alatt csak 2-szer vagy 3-szor kapnak vizet és ennek folytán egyszerre jóval több folyadékot fogyasztanak, mint amennyi természetüknek megfelel és a felesleges folyadék emésztésükre károsan hat, holott a ló, mint minden más állat, magára hagyva és ha hozzáférhet, csak annyit

szik, amennyire éppen szüksége van. Ezért, mint a „Gaulois“ című francia hirlap írja, a német hadseregben a lovassági istállóknak kísérletet tesznek oly itatóknak alkalmazásával, melyekben folytonosan folydogáló viz van. Hogy a víz a fölötté lévő szénatartóból vagy zablóból lehulló takarmányfélék által be ne szennyeződjék, az itatóvályuk mozgatható fedelelkel vannak ellátva, melyek saját súlyuknál fogva a vályura lecsapódnak, de melyeket a ló orrával könnyen megemelhet. Egy külön készülék lehetővé teszi, hogy akkor, midőn a lovaknak felhevült állapotban való beállításra, vagy egyéb ok miatt az itatás káros, az istálló itatóvályuinak összes fedelei egyszerre elzárhatók legyenek. *m. i.*

Elefántokat védő egyesület Párisban. Az európai vadászok folyton növekedő sokasága és telhetetlensége, másrészt pedig az elefántcsont hajhászása oly nagymérvű fogyatkozást, lehet mondani, pusztítást idéz elő az elefántállományban, hogy az érdekelt tengerentúli államok újabban a legszigorubb tilalmakkal és korlátozásokkal, a legmagasabb bírságokkal igyekeznek az állatok kipusztulásának veszélyét megelőzni. Hasonló érdekből Párisban előkelő férfiak közbenjöttével külön egyesület alakult az elefántok megvédésére. Az egyesület élén álló férfiak közül megnevezzük Edmond Perrier, Saint-Saëns, az Akadémia tagjait, Raphaël Blanchard, az orvosgyetem tagját, Galliéni és Faniul tábornokokat stb. *m. i.*

Állatok világa.

A fogolynak anyai szeretetéről egy német szaklapban egy vadász a következő adatot közli: Egy burgonyaföldön megjelent két vén fogoly tizenkét aprósággal, ugyanakkor az erdőszélén egy leselkedő róka mutatkozott. A megriadt fogoly-család csakhamar a szomszédos burgonyaföldre menekült. A róka rövid megfontolás után szintén odasompolygott. Egyszerre csak előkerült a fogoly tyúk, lankadtan lelógó szárnyakkal, fáradtan haladva és meg-megállva, mintha súlyosan megsebesült vagy sérült volna. Ily módon mindig távolabb csalogatta, az ellenséget a burgonyaföldtől és családjától és mindig közelebb az erdőhöz. E közben a róka már egészen közelébe ért a fogolynak és épen neki akart esni prédájának, midőn a fogoly gyorsan szárnyra kelt és elmenekült. Időközben a fogoly-család már teljes biztonságban volt és így az anyaszeretet tultett a róka furfangján. Így olvassuk ezt az „Unser gefiedertes Volk“ című hetilapban. *m. i.*

Adatok az állatok szellemi tehetségeiről. Labadie-Lagravetól „Le Monde des Animaux“ czim alatt nem régiben egy munka jelent meg, melyben az állatvilág megfigyeléséről sok érdekes adat foglaltatik. A szerző megfigyelései közül megemlítjük pl. azt, hogy a majmok számoló tehetsége háromnál tovább nem terjed. A szerző nevezetesen felhozza, hogy ha egy majomnak 3 golyót adunk játékszerűl és utóbb egyet elveszünk, a majom ezt a harmadikat keresni fogja. De ha négy golyóval van dolga és ezekből veszünk el egyet, a

majom a hiányt nem veszi észre. Egy másik megfigyelés egy számárról szól, amely egy bikával együtt ugyanegy legelőn volt tartva. A bika a szamarat napnap után az erősebb jogánál fogva bántalmazta. Egy nap reggelén a szamar egy jókora bottal szájában jelent meg a legelőn és azzal nekiment a bikának, mely a váratlan támadás elől hátrálásban keresett menedéket. Labadie-Lagrave egy arab kanczáról is mesél, mely úgy, mint az araboknál szokás, gazdájával és annak családjával ugyanegy sátor alatt nevedekett és tartatott. A legelőn erősen megázott kancza a cheik tűzhelyéhez furakodott és midőn száraznak érezte magát, a családi gyakorlathoz képest megcsókolta gazdáját és annak vendégeit és azután egy intésre távozott, hogy a legelőn számára kijelölt helyét ismét elfoglalja. — Az elefánt a házi állatok között az erőnek és alkalmazkodásnak elsődrendű képviselője. Ormányával pallókat, hátán pedig mállhák, podgyások és terhek egész tömegét szállítja. A gyermekek bölcsőit ringatja, horoggal halászik és mindezt változatlanul egyforma kedélyességgel végzi. Ez az állat, mely természetétől fogva oly félénk, hogy egy kutya ugatásától is megriad, gazdájának intésére azt támogatja a tigris vadászataiban, sőt a háboruban is védi ellenségei ellen. — A beteg koldus elhagyott kutyája saját számájára folytatja beteg gazdájának mesterségét. Foga közé vette a pénzdarabot, melyet az arra menőktől kapott, elvitte a pékhez és megette a vásárolt kenyeret. Midőn végre a falubeliek megunták az adakozást és a kutya lesoványodott, egészen letett arról, hogy a falubeliektől kéregessen és csak idegekhez fordult alamizsnáért. *m. i.*

Az angora-macska a külföldi macskafajták között a legértékesebb. Nyakán és mellén hosszú, sörényszerű szőrözete van, mely némileg hasonlít az oroszán sörényéhez. A fül belsejében az angora szőre hosszabb, a fejnek arcrészén és a lábakon rövidebb. Az angora szőre rendszeren leghosszabb a hátán és oldalain. Az angora színét illetőleg legkeresettebbek a fehérek és ezüstszerűek, azután következnek a kék, fekete, szürkcsikos és fakószínűek. Olyan angorák, melyek más színűek, jobbára keresztezésekből származott állatok és rendszerint nem bírnak azzal a lágy, selymes és hullámos szőrözettel, mint a valódi angorák. Az angoramacskák egyik jellemvonása, hogy igen lusták, de okos állatok. Az angora-macska szépségét csak úgy lehet megóvni, ha hosszú szőrét nem túl éles fésűvel rendszeresen fésülgetjük. *m. i.*

Kutyahűség a halálon túl. M. d'Arlaud, a párisi Vaugirard-utcabeli mészáros néhány évvel ezelőtt egy szent Bernáthegyi fajta kutya elgázolásának volt tanuja a Saint Michel-téren. D'Arlaud a súlyosan megsérült kutyát magához vette, ápolta és meggyógyította és a kutya azóta rendíthetetlen hű szolgálója és barátja volt. D'Arlaud a lefolyt télen meghalt és midőn hozzátartozói és barátai végső nyugalomra kísérték, a kutyát a mészáros legényei lélánczolták, hogy békében otthon maradjon. Mire a gyászoló nép hazatért, a kutyát, mely lánczát széttépte, már nem találták. Néhány héttel később az özvegy ismét a Bagneux-i temetőbe ment, hogy

elhunyt férjének sirköve iránt intézkedjék. A frissen hantolt siron élettelenül hevert a hű kutya, mely hozzá lévén szokva ahhoz, hogy a hegyekben szerencsétlenül járt utasokat a hó alól kikotorja, soká kapargatta a sirdombot, hogy gazdáját kiszabadítsa, de ebbeli munkájában az éhségtől és hidegtől elpusztult, mielőtt a koporsóig hatolhatott volna.

m. i.

VEGYESEK.

Nagylelkű adomány. Dr. Borbély József ny. vasuti főorvos, emberbaráti működésének 50-ik évfordulóját, kerülve minden feltűnést, a jótékony és közhasznú adományok egész sorozatával ünnepelte meg. Ezen adományok sorozatában az Országos Állatvédő Egyesület ezer koronát kitévő jelentékeny összegben részesült, mely nagylelkű adományért az egyesület írásban fejezte ki háláját és ezuton is meleg köszönettel hozza köztudomásra nemeslelkű tagjának áldozatkészségét.

A szakácskönyvek revíziója. Mint tudva van, régi rossz szokások nyomán a konyhában több oly művelet esik, mely állatkinzásnak minősíthető, de melyet felvilágosodott és humánus háziasszonyok már is kiküszöböltek. A „Berliner Tierschutz-Verein“ abból a szempontból, hogy a konyhában szokásos állatkinzások mellőzése minél általánosabbá váljék, azt tervezi, hogy a szakácskönyvek kiadójánál és szerzőinél lépéseket fog tenni, hogy e könyvek újabb kiadása esetében azokban az élelemre szolgáló állatokkal való elbánás az állatvédelem figyelembevételével legyen tárgyalva. A nevezett állatvédő-egyesület tervezett intézkedésének előkészítése céljából most felhívást intéz a közönséghez, hogy mindenki, ki valamely szakácskönyvben bárminő oly utasításra akad, mely az állatvédelem érdekével ellenkezik, az egyesülettel közölje az illető könyv teljes címét és a kifogásolt szöveget és annak lapszámát.

m. i.

Madárvédelmi előadások. F. é. márczius 10-én Chernel István a vallás- és közokt. miniszter által elrendelt ismeretterjesztő előadások keretében az okszerű madárvédelem eszközeiről bemutatásokkal kapcsolatos előadást tartott Kőszegen. — A hevesmegyei gazd. egyesület meghívására dr. Kukuljević e hó 7-én Gyöngyösön az áll. felső leányisk. tornatermében a madárvédelem közgazdasági fontosságáról tartott előadást.

A zöld vagy leveli béka átteleltetése a szobában a következő módon eszközölhető: a békának üvegtartójában a víz 3 naponként megújítandó. Mivel télen élő legyeket nem igen lehet szerezni, a békát pókokkal, vagy ami könnyebb, lisztkukacokkal tápláljuk, mely utóbbiakat fonálra kötve bocsájítjuk az üvegbe. Ajánlatos moha-, vagy gyp-tégladarabot a béka tartójában alkalmazni oly módon, hogy az a vízből kissé kiálljon, metr erre a béka szívesen reáül. Ha lehet és a tér megengedi, egy fadarab vagy létrácska is állítható az üvegbe.

Az üveg szája ritka vászonnal, vagy sodronyszöveffel bekötendő és a tartó az ablak párkányára állítandó. Ily módon a zöldbéka többnyire baj nélkül átteleltethető. Sokan az üveg fenekére több ujnyi tiszta homokot tesznek és erre jócskán mohát helyeznek el. Ha az így ellátott üvegtartót egy fűtetlen, de fagymentes szobába helyezzük, akkor a béka a mohába vagy gypbe fura-kodik és téli álmába merülve gyakran jobban megmarad, mint az, mely fűtött szobában tartott és tápláltatott. Áttelelés előtt és áprilisban, midőn a béka téli álmából felébred, az üvegtartót alaposan meg kell tisztogatni és friss vízzel, homokkal és mohával ellátni.

m. i.

Legyek ellen az istállóban úgy védekezünk legjobban, ha ajtókat és ablakokat jól elzárunk és lehetőleg friss rovarporral egy fuvót megtöltünk és a rovarport a fuvó segítségével a mennyezetre és a falakra csapjuk és szórjuk oly bőven, hogy az istálló levegője azzal jól telítessék. Ezt a munkát legjobb jókor reggel, vagy este végezni. Ha a rovarpor jó és elegendő, akkor a legyeknek legalább 90%-a elpusztul. Ajánlatos továbbá az istállónak legalább egyszer évenként való meszelése, oly mésszel, melybe egy kevés kreozotot vegyítünk. Célszerű továbbá, ha a falakon közvetlen a mennyezet alatt nyílásokat alkalmazunk, melyek léghuzamot idéznek elő, mi a legyeknek annyira kellemetlen, hogy kerülnek a mennyezet, gerendákon vagy deszkákon való letelepedést. A legyek ellen való harcban szövetségeseink a fecskék is, kivált esős és hűvös napokon.

m. i.

IRODALOM.

Az 1902-ik évi nemzetközi madárvédelmi egyezmény és Magyarország. Történeti vázlat Darányi Ignác m. kir. földmivelésügyi miniszter megbízásából írta Herman Ottó. Budapest, Hornyánszky Viktor cs. és kir. udvari könyvnyomdája 1907.

Abból az alkalomból, hogy a földmivelésre nézve hasznos madarak védelméről szóló nemzetközi egyezmény értelmében az ahhoz járult államok intézkedéseiket egymással közölni tartoznak, rendelte el Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter a fenti cím alatt megjelent munkának szerkesztését. Ez a munka, mely európai hírt ornithológusunknak és földmivelési kormányunk következetes és céltudatos tevékenységének bizonyítékául az adatok egész sorozatát fogja a külföldnek nyújtani, nekünk állatvédőknek kétszeresen becses olvasmányt nyújt, mert a könyvből kitűnik az, hogy Magyarország a madarak védelme tekintetében, bátran mondhatjuk minden más államot megelőző intézményvel bir, a földmivelési miniszterium ügykörébe tartozó Magyar Ornithológiai Központban, mert a madarakat védő intézkedések talán sehol sem terjednek ki annyi madárfajtára mint nálunk és mert a nemzetközi egyezmény létrejöttét megelőző tárgyalásokban Magyarországnak mint mindig, előkelő és erélyesen mozgó szerep jutott.

De kedves olvasmány e munka kivált az állatvédőknek azért is, mert ahol csak madarainkról e könyvben szó van, ott Herman Ottónak nemcsak tudása,

hanem a madarak iránt táplált, lehet mondani, gyöngéd szeretete és pompás szive is mindvégig jelentkezik.

A munkának adataiból teljes élethűséggel tárul fel előttünk a hasznos madarak nemzetközi védelmének létrejöttéért közel négy évtizeden keresztül tudósok, nemzetgazdák, természetbarátok, egyesületek, testületek és országok által szóval és írásban folytatott küzdelme, mely oly hosszú idő és oly nagy erőfeszítések dacára mindeddig teljes sikerre nem vezetett, amennyiben a most érvényben lévő és Párizsban 1902-ben létrejött nemzetközi egyezményhez járult államok közül Olaszország kimaradt, tehát éppen az az állam, mely nemcsak, hogy népének megőrzött szokásainál fogva a madarak legfélelmetesebb tömegirtója, hanem részben a többi államok madárvédelmi törekvéseit is paralizálja és meg-hiúsítja, mert az északibb államokban kimélt és szaporított vándormadaraknak olasz területre vonulásukkor tüzes pusztítója.

M. J.

„A fák és madarak napja“ az iskolában. Irta: Krécsy Béla, áll. főreáliskolai tanár. A szerző, aki Amerikában, a helyszínen tanulmányozta a madarak és fák napjának intézményét, közreadja azokat az értekezéseket, melyeket e tárgyban a „Nemzeti Iskola“ című folyóiratban közölt, kibővítvén és kiegészítvén azokat oly módon, hogy egy oly munka került ki tollából, mely becses adalékot szolgáltat a madarak és fák napja intézményének Magyarországon már kimondott, de az érdekeltek körében még meglehetősen tájékozatlanságra találó, meghonosításához. A munkát a faültetés ünnepének az amerikai iskolákban honos intézményét ismertető leírás vezeti be. Ezután a munka nagyobb részét elfoglaló madárnap tárgyalása következik. Az amerikai madárnap keletkezésének története után a madarak becséről, kártevéséről és irtásáról szóló fejezetek következnek. Azután a madarak védelme tárgyalatik és itt már a nálunk a madarak védelme érdekében fennálló intézmények és intézkedések felsorolása után a szerző a gyakorlati madárvédelemre, a fészkelő oduk alkalmazására nézve is felsorolja mindazokat az adatokat, amelyek alkalmasak arra, hogy érdeklődést ébresszenek.

A madarak tanulmányozása című fejezetben a szerző, az amerikai iskolákban gyűjtött adatok nyomán írja, hogy miképpen kell a gyermekeket a madarak napjának megértésére és ünneplésére előkészíteni. Helyesen mondja a szerző, hogy az iskolában tanulmányozni kell a madarakat és hogy a madarat megismerni annyi, mint azt megszeretni. A szerző szerint a tanító jól teszi, ha a madarakra vonatkozó rövid tanításokon — lezáróként kívül — lehetőleg mindennap megemlékezik néhány szóban a madarakról. Ez a fejezet kiváló értékkel bír arra a tanítóra nézve, aki maga a madárnapra készül és tanítványait is arra elő akarja készíteni. Ilyen fejezet a madárnap tárgysora is.

Általában mondható a munkáról, hogy az alkalmas arra, hogy a néptanítókat, azok közül kivált azokat, kik a madarak és fák napjának intézményével mindeddig nem foglalkoztak, vagy annak jelentősége iránt kellőleg tájékozva nincsenek, a szükséges tudnivalókkal

megismertesse és bennük az ügy iránt érzéket és érdeklődést ébresszen.

A munka kapható a szerzőnél: Budapest VI., Felsőerdősor-utca 5. sz. Ára 1 korona. m.

Egyesületi hírek.

Országos Állatvédő Egyesület.

IX., Ernő-utca 11—13.

Telefon 85—12.

Új tagok:

Alapítók: Groder Kornél, takarékp. hiv. 40 koronával, dr. Löwengard Jánosné, ügyvéd neje, 40 koronával.

Rendes tagok: dr. Simay Aladárné, Nyáray Szabó Sándorné, Reiner Vincze, Konkoly Aladár, Koch Károly, Glück Márton, kereskedő, dr. Székely Ágostonné, Somogyi Ferencz, máv. hivatalnok, Révész Vidor, orvostanhallgató. Rosner Ilona Ujpest.

Vidéki egyesületek.

A soproni állatvédő-egyesület az idei közgyűlést február hó 27-én tartotta meg.

A tagok szép számban jelentek meg. Elnököt Hatvan Ferencz, alelnök.

A megjelenteket üdvözölve, megnyitja a gyűlést és közli, hogy miután az elnök leköszönt, az idei közgyűlésnek első tárgya az elnökválasztás és, hogy a választmány az utolsó gyűlése alkalmával elhatározta, hogy ezen állásra Kajába Lajos, állami felsőkereskedelmi iskolai igazgatót fogja javaslatba hozni; amiért is az elnök-jelölt nemes tulajdonságait ecsetelve, melegen ajánlja ennek megválasztását.

A közgyűlés helyesléssel fogadta az indítványt és megválasztotta Kajába Lajos urat egyhangulag elnökül.

Az új elnök meghatva, hosszabb beszédben ad kifejezést köszönetének, a beléje helyezett bizalomért és megígéri, hogy ezen egyesület nemes céljait szem előtt tartva, tőle telhetőleg mindent meg fog tenni, ami az egyesület érdekében fekszik. Éljenz és.)

A titkár utolsó az elnökválasztásra vonatkozó dolgok felsorolását szükségesnek nem tartván, előadta az egyesület mult évi tevékenységéről szóló választmányi jelentést (ennek legnagyobb része már annak idején, mint az egyes választmányi gyűlésekről szóló közlés jelent meg ezen lapokban. Most tehát itt csak a következő történetek említendőek meg): Tisztelt Közgyűlés! Működésünket úgy mint eddig, a mult évben is gyakorlati és szellemi téren fejttük ki, amint következik:

1. Madárfészkek-odu 173 drb lett szétküldve, e közül az egyesület 35 darabot ingyenesen alkalmazott, részint Sopronban, részint a megye oly helyeibe, ahol tagjai vannak; épügy 2 drb. új madár-etető asztalt Kismartonban.

Miután Baranya-Kárászon megnyitott az első magyar fészkek-odu- és madáretető-gyár, az egyesület eladási célokra ilyeneket már nem készített.

2. Az Országos állatvédő-egyesület kiadásában megjelenő gyermeknaptárból az 1905/6 évből a mult évben utólag még 244 drb, az 1906/7 évből pedig 1500 db. lett egyesületünk által terjesztve.

3. Emléklap ifjusági tagok számára 264 drb. lett kiadva.

4. Tartatott egy rendes közgyűlés, 1 rendkívüli és 4 rendes választmányi gyűlés.

5. Első titkár elintéztet 396 ügydarabot, illetve levelezést.

6. Gróf Apponyi Albert, vallás- és közokt.-ügyi miniszter ur öngyméltósága elrendelte a madarak és fák napjának megtartását hazánk elemi és népiskoláiban.

Az egyesület ezért üdvözlő és köszönő átiratot terjesztett fel öngyméltóságához.

Feltesztelt ilyen öngyméltóságához az első titkár is külön, mint az egyesületnek kezdeményezője, megalapítója és szellemi ügyeinek vezetője, aki már évek előtt felkérte Sopron és a megye összes iskoláit, hogy honosítsák meg hazánkban a madarak és fák napjának szép és hasznos intézményét, most tehát egy régi óhaja teljesült.

Öngyméltósága az első titkárát köszönő sorokkal méltóztatott kitüntetni.

Sopronban tudomásunk szerint, a lefolyt évben a madarak és fák napját, csak a kath. főelemi iskolákban tartották meg, amely napon Wachtel Frigyes tanító tartott ott egy magyarázó és buzdító beszédet, illetve előadást.

7. Az „Állatvédelem” című szaklapban a múlt évben az első titkár tollából a következő munkák, illetve cikkek és közlések jelentek meg:

„Muck Endre, tiszteletbeli tag életrajza.”

„Az 1905. évi november hóban rendezett Muck-ünnepélyről szóló közlés.”

„A Muck Endre tiszteletére állított madáretető-állomás felavatásáról szóló közlés. (1906. március 7.)”

„A turista és állatvédelem” című cikk és az egyesület működéséről és gyűléseiről szóló részletes közlések.

Ezen lap a lefolyt évben is 30 ingyen-példányban volt feltekve Sopron és a megye nagyobb köreiben, kávéházaiban stb.

8. Első titkár feljelentett 1 madárlődözési, 1 madárfogdózási és 1 lókinzási esetet, 1 lókinzási eset pedig Savanyukuti hatóságánál lett feljelentve; mindezen feljelentések az illetékes hatóságokhoz lettek betérjesztve.

9. 18 városi rendőr közbelépett összesen 20 állatkinzási esetben. Ezen rendőrök az egyesület részéről e célra kitűzött utalmazásban részesítettek.

10. Első titkár indítványa folytán fel lett kérve a városi tanács, hogy adjon ki olyan, a bérkocsi-ipar és a terhes szeke-ekkel való közlekedésre vonatkozó szabályrendeleteket amilyenek az „Állatvédők törvénykönyvében”, a 63. és 64. oldalon foglaltak; meit ismételve fordult elő eset, hogy lókinzók ellen, ilyen szabályrendeletek hiányában nem lehetett kellően eljárni.

A városi tanács megígérte, hogy a készülöben lévő új ilyen szabályok összeállításánál kérelmünkre tekintettel lesz.

11. Várts Károly prépost ur, egyesületünk tiszteletbeli tagjának átküldtük egyesületünk üdvözlését, a Ferencz József lovagrendjellel történt legmagasabb kitüntetése alkalmából. (Éljenzés.)

A prépost ur szívélyes köszönetét fejezte ki.

12. A szent-gothárdi állatvédő egyesületnek múlt évi közgyűlése megválasztotta egyesületünk első titkárát tiszteletbeli tagjaul. (Éljenzés.)

13. Könyvtárunk szaporodott 22 kötettel és abban jelenleg 105 kötet van.

14. Gyűjteménytárunk, az eddigi leltári 45 darabon kívül, szaporodott 16 darabbal és áll jelenleg 80 darabból.

Ezen gyűjteménytár számára az első titkár a következő tárgyakat ajándékozta:

Egy állványt a Krump M.-féle madárfészek-odvak, kicsinyített nagyságu mintáihoz, magyarázó táblával.

Egy szénczinegét, fából esztergálva és természetes színekben festve, a nevezett állványhoz.

A Muck Endre tiszteletére állított, az első titkár tervrajza szerint elkészült madáretető állomásnak sajátkezüleg készített fényképét — és

azon urak fényképeit, egy külön közös keretben, akik 1898-ban ezen egyesület megalapításánál az első titkár, mint kezdeményezőnek kezére járt szivesek voltak.

15. Az egyesület a múlt évben 38 rendes taggal szaporodott és vesztett 11 tagot; ezek közül elhalálozás folytán 6 tagot, elutazott 3 és kilépett 2 tag.

A közgyűlés a választmány jelentését helyesléssel és köszönettel tudomásul vette.

Következett az évi számadás előterjesztése.

A számadást a számvizsgáló-bizottság f. évi január hó 22-én felülvizsgálta és helyesnek találta. Előadta Kellner György, bizottsági tag.

A közgyűlés tudomásul vette és köszönetének kifejezése mellett, megadta az elnökségnek és a pénztárosnak a szokásos felmentvényt.

Indítványok:

Első titkár a következőket indítványozza:

Tisztelt közgyűlés!

Wachtel Frigyes, itteni kat. főelemi iskolai tanító ur múlt évi érdemeit már említettük, de ez csak egy része érdemeinek. Wachtel Frigyes volt az, aki itt és megyénkben élőszóval hirdette éveken át önzetlenül a közművelődést és közhasznos szolgáló tanokat. Ő volt egyike ezen egyesület legteljesültebb megalapítóinak, buzgó tagja azóta ezen egyesületnek és azon keveseknek egyike, akik ezen egyetel érdekében addig munkálkodtak és aki valódi érdemeket szerzett magának ugy a madárvédelem terén, mint pedig az egyesületünk körül is.

Sok időt venne igénybe, ha mindazt felsorolnám, amit Wachtel Frigyes ur nemes céljaink előmozdítása érdekében tett. Legyen elég mondva avval, hogy ő egyik főoszlopa volt ezen egyesületnek kézzétől fogva, amikor még mint szerény madárvédő fiókegyesületnek én voltam a vezetője és ma is az; azért indítványozom, hogy a tisztelt közgyűlés válassza meg Wachtel Frigyes urat egyesületünk tiszteletbeli tagjaul.

A közgyűlés helyesléssel és éljenzéssel egyhangulag megválasztotta Wachtel Frigyes urat az egyesület tiszteletbeli tagjaul.

Indítványozott még Schaffer József és pedig állatkinzások meggátolására vonatkozó dolgokat. Ezek a közgyűlés határozata folytán elintézés, illetve megfontolás céljából a választmánynak lettek kiadva.

Jegyzőkönyvi köszönetet szavazott meg a közgyűlés: Krump Miklós első titkárnak, a múlt évben is az egyesület céljai érdekében kifejtett önzetlen és eredményes fáradozásáért, az országos állatvédő egyesületnek és ennek érdemes alelnökének, Grimm Gusztáv urnak, mert a lefolyt évben is támogatták egyetületünk ingyenes könyvek és nyomtatványokkal, az „Állatvédelem” szerkesztőjének, Dr. Kukuljevič József urnak, ügyünk szives szellemi pártolásáért, Wachtel Frigyes urnak mint sziveségből könyvtáros és gyűjteménytári Custosnak, a kath. főelemi iskolai igazgatóságának, mert megengedte, hogy az egyesület könyv- és gyűjteménytárát az iskolai épületben lehetett elhelyezni. épp ugy Blaschek János, id. Fendt Károly, Muck Endre, Véghelyi Gyula és Wachtel

Frigyes uraknak, akik szivesek voltak az 1906/7. évi rendkívül szigorú tél folyamán arról gondoskodni, hogy az éhező madárkák az egyesület által felállított etető-kunyhókban, házikókban stb. készülékekben rendszeresen etetve lettek.

Sopron, 1907. március 9-én.

Krump, titkár.

A Temesvári Állatvédő-Egyesületből. Március 27-én tartott az egyleti választmány rendes nyilvános havi ülését a városháza tanácstermében Kovácsics Gyula elnöklete alatt, Tihanyi György és Grünbaum Lajos alelnök, Tóth Béla, Gerstl Géza, Krämer Frigyes, Holcz György, Gokler Antal, Krausz Adolf, Schwarz Alajos választmányi, Lichtenthal Ármin egyleti tag és dr. Tökés István titkár részvételével. Előadónak Neumann Béla Vadászderőri a házi nyul tenyésztését és értékesítését ismertette bemutatásokkal.

Neumann Béla mint nyulász és méhészt, ki a telepét nagyobb fizetéstől épített Vadászderőn, köszönettel megtiszteltetésnek veszi, hogy mint fiatal tenyésztő először éppen az Állatvédő Egyesületben adhatja elő tapasztalatait. Tüzetesen kifejti, hogy a nyul tenyésztésben a siker titka tulajdonképpen az állatvédelmi eszméknek tényleges gyakorlati alkalmazása és, hogy a nem kicsinyelhető anyagi haszon mellett az állatvédelmi érzület fejlődése és finomodása, a természettudományi, élettani és származástani ismeretek gyarapodása az igen értékes eredmény. Jól kell bánni és foglalkozni kell az állatokkal, meg kell ismerni és meg kell tudni érteni az állatot: ez az a közös elv, mely a kapcsolatos következményekkel együtt egyaránt vezeti az állatvédőt, mint a nyulász, aki maga sem más, csak tenyésztő mivel tényleg fogva ugyszólván hivatalból praktikus állatvédő! Az állatvédelmi eszméknek okszerű és céltudatos alkalmazása kell a nyul tenyésztéshez is. Az angolok a francziáktól tanulták a házi nyul tenyésztését, a németek a hetvenes években kezdték el, mi magyarok csak nem is oly régen. De az még nem nyul tenyésztés, ha a nyulak fajtáit nem is kérdezzük, nem is ismerve — akármi, csak nyul legyen — bedobjuk az importált állatokat az istállóba, ahol a nem tisztavérű nyulak aztán elfajulnak, a nemzedékek egyre kisebbek lesznek, a szabadontartás mellett kényük és közmondásszerűen szapora kedvük szerint fedezhetnek, nem ellenőrizhetők s nem tarthatók nyilván az ellési napjaik, amikor pedig ott kell lenni mellettük, aztán 1—3 nyultól 8 kis nyulat nyervén, ezt mind felnevelik, vérfertőzésbe eresztik s eladják! A tiszta fajokkal kell okszerű tenyésztésre törekedni, erről kell népünket felvilágosítani s erre kell kitanítani! Egy nagyobb szerű német nyul szatban 200 anyaállattal is tenyésztettek és minden nap van ellés, de egy anyának 4—5 fiókánál többet nem hagyunk meg, a többi inkább macska alá teszik, így azután 8—12—15 kilogrammos nyulakat lehet tenyészteni, aminek aztán van értelme és haszna. A nyulacsakánál a párosodás után pontosan 30 nap múlva és csak kivételesen a 31. vagy 32. napon bekövetkezik az ellés. 8—10 hélig szoptat az anya 4—5 kicsinyt, de még ez is sok neki. Ekkor elvesszük a kicsinyeket, nemük szerint külön zárjuk, de nem szük sötét ketreczekbe, hanem nagy és világos helyiségbe, már azért is, mert tudjuk, hogy a világosság hiányában szenvedő nyulacska nem lesz nyulánk. Tenyésztésre legjobb a belga óriás, a francia kos és az angol kos. A belga óriás 72 cm. hosszú és 8 kgr. súlyú lesz. A francia kos 6—7 kgr., füle 45 cm., az angol kos füle 64 cm.

Ha nem sportból foglalkozunk a nyulászattal, mint az an-

golok és amerikaiak, akik melegházakban fülre, színre és sávokra tenyésztettek, hanem ha húst akarunk a nyulból: akkor a belga óriás az elsőség. Egy jó belga óriás kos 100—120—200 koronát megér. Ilyet ő is keres és érte ennyit szivesen megfizet. A belga óriások felnevelésére azonban kezdetben nem elég a zöldség, fű, faág, noha később ilyen takarmányon sem szenved, mert nem eszik sokat. Darált gabona, korpá, kukorica, zab kell neki s ezt meg is érdemli, mert 24 kis nyulat ellik havonta és 2¹/₂—3 kgr. állatkánk lesz mintegy 300 drb is egy év alatt, okszerű tenyésztés mellett azonban kevesebb, de sokkal értékesebb darabot több haszonnal nevelünk fel belőlük. A belga óriás nyul husának tápértéke 23⁰/₀, amikor a csirkehusé 19⁰/₀ s ez értékében csak a marhahús előzi meg. Emellett olcsó és jó, ize a csirkehus és a bárányhús ize között érzik. A belga óriás nyul nagyon hasznos: húst, prémet és bőrt ad. Egy bajor herceg ilyen nyul bőrből készült cipőket visel. Tenyésztik még az angora nyulat, ez 4—5 kgr. kis állat, 20—22 cm. selyemszőrből gyapotot is készítenek. A prémes nyulak a hollandi, az orosz és az ezüstnyulak. A két előbbihez nehéz hozzájutni, mert külföldön becsapják a magyar embert, azért ezek ritkák Magyarországon, de kint a prémjéért nagyban tenyésztik. Nálunk a nyul 10—12 koronáért, prémje 4—5 koronáért volna értékesíthető. A legjobban fizető belga óriás után egy-egy lotharingiai vagy normandiai fajta nyul is büszkesége lehet minden tenyésztőnek, minden magyar gazdaasszonynak. Ezek kereszteszett fajták a belga óriásból és francia kosból, illetve az ilyen ivadékokból s az angol kosból. Bemutat egy 8 hónapos normandiai nőstényt, egyik füle felfelé áll, másik lefelé, szőre tiszta szürke. Bemutat egy 7¹/₂ hónapos lotharingiai fajtát, ennek füle az éghajlat szerint a hidegtől felálló. Bemutat egy 12 hetes szürke ezüstnyulat és egy sárga ezüstnyulat, mely az elléskor egészen vörös volt, lassankint sárgás, majd piszkos fehérre válik, végül egész fehér lesz; ezek black and tan ivadékok. A nyul igénytelen, olcsó, jól fizető, szapora állat, egészséges és tápláló és izletes hús, külföldön nagyban élvezik is, külön szakácskönyvek szólnak elkészítési módjáról; tisztán csak tájékozatlanságnak s az idevágó ismeretek el nem terjedésének tudható be, hogy főleg az egyre növekvő húsdrágaságban sem tudunk vele magunkon könnyíteni, csak tényleglopó sopánkodunk vagy lóhúst eszünk. A házi nyul tenyésztés felkarolása tehát nálunk valóban nemzetgazdasági és szociális szükséglet is volna! Ámde a nyul tenyésztőnek lelkiismeretesen foglalkoznia kell állatjaival, naponta többször ott kell lenni köztük, amint hiányt lát, segítenie kell; az állat csak beszélni nem tud, de viselkedésével ki tudja fejezni, hogy éhes, szomjas, hogy valami nem ízlik neki, hogy párosodni akar, hogy beteg, stb. s ha a tenyésztő megfelelő körülmények közé juttatja a nyulacsakát, bennök a természet megbecsülhetetlenül busásan fizeti meg munkáját. — Az elnök az állatvédőkre tanulságos és érdekes, de mindenképpen is modern és annyira aktuális adatokért elismerő köszönetet mond az előadónak, kit ezen székfoglalójával az Egyesületbe beiktattak és aki a temesvári állatvédőket meghívta Vadászderőre, nyulászatanak s méhészetének megismerésére. Ezután az évi rendes közgyűlést április 27. napjának d. u. 5 órájára tűzték ki a városháza tanácstermébe, számvizsgálóként kiküldték Uhrmann Henriket és Rieger Ferenczet. Köszönettel vették a Temesvár-Józsefvárosi Takarékpénztár 40 K adományát és új tagul felvették Nekolla János temesvári bankfőnököt.

Dr. Tökés István, egyleti titkár.

212

A MAGYARORSZÁGI ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLETEK KÖZLÖNYE
KIADJA AZ ORSZÁGOS ÁLLATVÉDŐ EGYESÜLET BUDAPESTEN
 IX., ERNŐ-UTCZA 11-13. sz. TELEFON 85-12.

Ezen lap közleményeinek utánnymását nemcsak szívesen megengedjük,
hanem tisztelettel kérjük is.

Megjelenik egyszer havonként. □ □ Előfizetési ára 1 évre 2 korona.

IV. ÉVFOLYAM	1907 MÁJUS	∴ 5. SZÁM ∴
--------------	------------	-------------

TARTALOM : Madárvédelem Haraszt-pusztán és Kékkön II. — Holló humor. — Irodalom. — Személyi hir. — „Madarak és fák napja” — *Szemle:* A Berliner Tierschutzverein. — Állatkínzás büntetése Svédországban. — *Állatok világa:* Vendéglős kutyája. — Az elefántok pusztulása. — *Vegyes:* Gyakorlati madárvédelem a pécsi kiállításon. — A „Szentgotthárd és Vidéke Á. V. E. jelentése. — Denevérek és más állatoknak kapura kiszegzése. — Kutyákat szesszel vagy pálinkával táplálni káros. — Istállók hőmérséklete. — Cserebogarak februárius hónapban. — Országos Állatvédő Egyesület választmányi ülése. — Vidéki Állatvédő Egyesületek.

Madárvédelem Haraszt-pusztán és Kékkön.

II.*

A kékkői madárvédelmi telep.

Kékkő vidékének egyik fő jövedelmi forrása a gyümölcsstermelés s mint ilyen, klasszikus tanyája lehetne a czinegéknek s egyéb aprómadaraknak. Tényleg van is sok madár, különösen ott, ahová még elér Plathy Árpád intéző ur keze, mert ez kiméltlenül lesújt a madárpusztítókra. Az uradalmi alkalmazottaknak engedély és bejelentés nélkül szigorúan tilos bármilyen — akár hasznos, akár káros — madár fészkeknek a kiszegése. Ne lehessen kifogása s ne kerülhesse ki méltó kemény büntetését az, aki e tilalmat átlépi. Plathy ur

* Folytatás az áprilisi számból.

valósággal nyilvántartja a madárfészkeket s őrizi és őrizteti azokat. Ha valamelyik madár könnyen észrevehető és megközelíthető, de nehezen ellenőrizhető helyre akar fészkelni, akkor megakadályozza abban, hogy biztosabb tanyát válasszon.

Az odulakó madarak számára még a mesterséges fészkekodu-akció előtt csináltatott mesterséges fészkek-üregeket. Felhasználta erre a célra a kerítések kőoszlopait. A tető közelében, a kerítésnek a kertbe néző oldalán ca. egy téglá szélességében a szélétől, egymás fölött két féltéglányi üreget hagyott az oszlopban, kivakoltatta czeментtel, hogy jó száraz legyen, röplyukat csináltatott hozzá s azután betetőzte. Állandóan fészkel benne czinke és kertí rozsdafarku, télen pedig állandóan hálnak bennük czinegék és Sitták. Minthogy ezekért mindig nagy harcokat vívtak a cinegék, azért most a nyár folyamán újabb 16 fészkek-üregét csináltatott egy kőkerítésbe úgy, hogy egy-egy fészkek között két méter a távolság. S bizonyára elfoglalják ezeket is. Hiszen a

